

Kamu Sosyal Harcamaları, Enflasyon ve Gelir Eşitsizliği: Çok Ülkeli Bir Ekonometrik Analiz

Öz

Bu çalışma, kamu sosyal harcamalarının gelir eşitsizliği üzerindeki etkisini enflasyon seviyelerine göre incelemektedir. Panel veri analizi kullanılarak oluşturulan modelde, kamu sosyal harcamalarının ve farklı enflasyon seviyelerinin gelir eşitsizliğine etkisi 10 ülkeden oluşan veri setiyle karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiştir. Bulgular, kamu sosyal harcamalarının genel olarak gelir eşitsizliğini azaltma eğiliminde olduğunu, ancak bu etkinin enflasyon seviyesine bağlı olarak değiştiğini göstermektedir. Orta düzeyde enflasyon koşullarında kamu sosyal harcamalarının gelir eşitsizliğini azaltmada istatistiksel olarak anlamlı bir etkisi olduğu görülmüştür. Ancak yüksek enflasyon seviyesinde bu etkinin istatistiksel olarak anlamlı olmadığı tespit edilmiştir. Her ne kadar bu etkinin anlamlı olmadığı görülmüşse de yüksek enflasyon seviyesinin gelir eşitsizliğini azaltmada olumsuz etkiye sahip olduğu çalışma ile anlaşılmıştır. Düşük enflasyon ortamında ise kamu sosyal harcamalarının daha etkili olduğu anlaşılmıştır. Modelin analiz sonuçları, politika yapıcıların gelir eşitsizliğini azaltmada kamu sosyal harcamalarını bir araç olarak kullanabileceklerini ortaya koymaktadır. Ayrıca, enflasyonun gelir eşitsizliği üzerindeki olumsuz etkilerinin hafifletilmesi için uygun ekonomi politikalarının benimsenmesi gerektiği vurgulanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kamu Sosyal Harcamaları, Sosyal Refah Devleti, Gelir Eşitsizliği, Enflasyon, Panel Veri Analizi

Public Social Expenditures, Inflation, and Income Inequality: A Multi-Country Econometric Analysis

Abstract

This study examines the impact of public social expenditures on income inequality across different inflation levels. Using panel data analysis, the model compares the effects of public social expenditures and varying inflation levels on income distribution with a dataset from 10 countries. The findings show that public social expenditures generally tend to reduce income inequality, but the extent of this effect varies depending on the inflation level. In conditions of moderate inflation, public social expenditures have a statistically significant effect on reducing

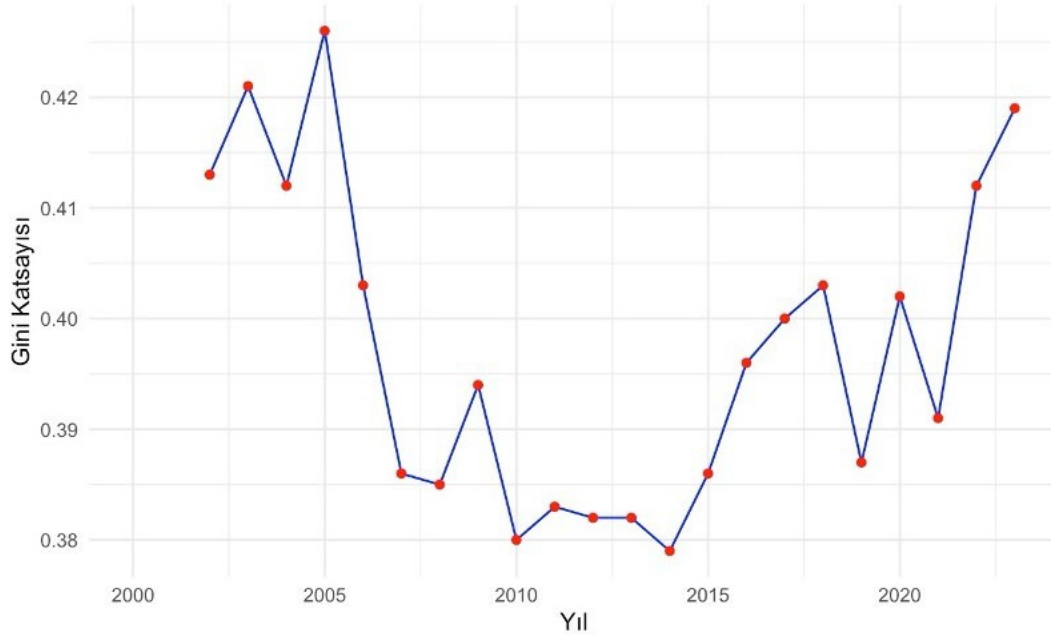
income inequality. However, at high inflation levels, this effect is found to be statistically insignificant. Although the effect is not significant at high inflation levels, the study indicates that high inflation has a negative impact on reducing income inequality. In a low inflation environment, public social expenditures appear to be more effective. The results of the model analysis suggest that policymakers can use public social expenditures as a tool to reduce income inequality. Additionally, it is emphasized that appropriate economic policies need to be adopted to mitigate the negative effects of inflation on income inequality.

Keywords: Public Social Expenditures, Welfare State, Income Inequality, Inflation, Panel Data Analysis

GİRİŞ

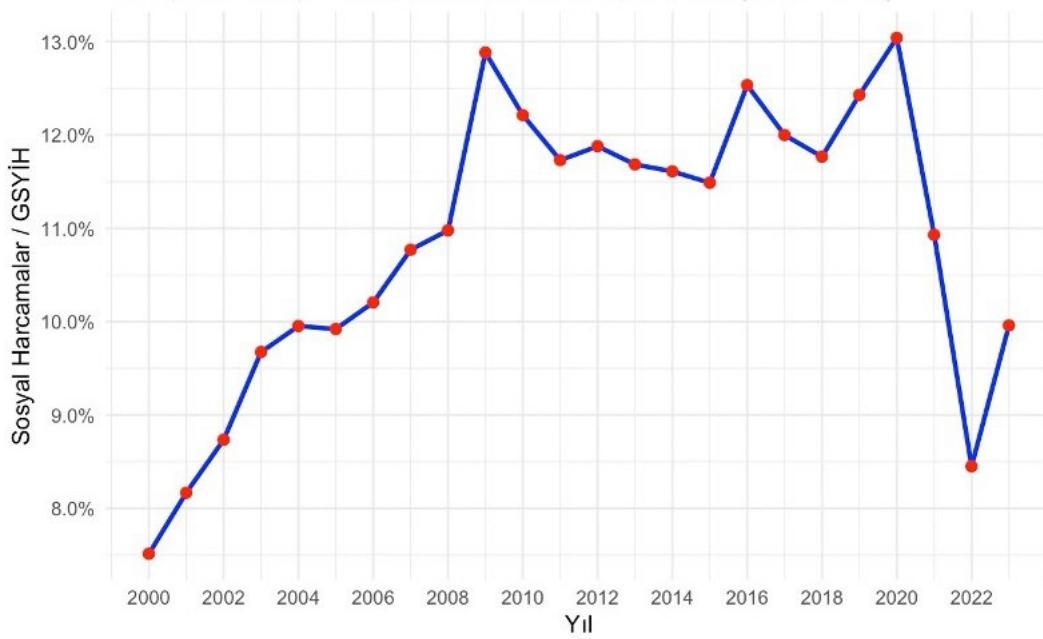
Ekonomi politikalarının nihai amacı; toplumu oluşturan tüm bireylerin ve sınıfların ekonomik refah düzeyinin yükseltilmesidir (Çalışkan, 2010). Ekonomik refah düzeyi GSYİH, enflasyon oranı, işsizlik, gelir eşitsizliği göstergesi (Gini katsayısı) gibi göstergelerin karşılaştırılmasıyla anlaşılmaktadır. Gelir eşitsizliği, gelir dağılımındaki dengesiz gelişme süreciyle ortaya çıkmaktadır. Bu noktada devletin, gelir eşitsizliğinden olumsuz etkilenen gelir gruplarına yapacağı sosyal harcamalar önem kazanmaktadır. Bu çalışmada kamu sosyal harcamalarının gelir eşitsizliğini nasıl iyileştirdiği Gini katsayısı değişimleriyle açıklanmaktadır.

Kamu sosyal harcamalarının ve enflasyonun gelir eşitsizliğine etkisinin araştırıldığı bu çalışmada Türkiye’de 2000-2023 yılları arasında yapılan gözlemlerde kamu sosyal harcamalarındaki artışın gelir eşitsizliğini azalttığı sonucuna varılmıştır. Şekil 1’deki Gini katsayılarındaki değişime bakıldığında 2000’li yılların başında yüksek eşitsizlik düzeyi gözlemlenirken 2005 yılından itibaren bu eşitsizlikte azalma görülmeye başlanmıştır. 2014 yılından itibaren artış gösteren Gini katsayısı 2023’te, 2000’li yıllardaki seviyelerine tekrar gelerek yüksek gelir eşitsizliği seviyesine ulaşmıştır.

Şekil 1. Türkiye’nin Gini Katsayısı (2000-2023)

Gini katsayısı Türkiye’de bu seyri izlerken, kamu sosyal harcamaları zaman içerisinde artmıştır. Şekil 1 ile Şekil 2 birlikte incelendiğinde kamu sosyal harcamalarının gelir eşitsizliğini azalttığı anlaşılmaktadır. Bununla birlikte 2010’lu yılların ortalarından itibaren harcamadaki yavaşlama benzer şekilde Gini katsayısında bir yavaşlamaya; kamu sosyal harcamalarında görülen 2020’li yılların başındaki düşüşler Gini katsayısında artışa yani gelir eşitsizliğinin derinleşmesine neden olmuştur.

Şekil 2. Türkiye’de Sosyal Harcamaların GSYİH’ye Oranı (2000-2023)

Her ne kadar veri setinde 10 farklı gelişmişlik seviyesine sahip ülke¹ olsa da burada yalnızca Türkiye’ye ait veriler görselleştirilmiştir. Türkiye gelir eşitsizliği bakımından yüksek gelir eşitsizliğine sahiptir ve birçok gelişmekte olan ülke bu seviyede yer almaktadır. Türkiye Gini katsayısı bakımından bu ülkelerle karşılaştırıldığında gelir eşitsizliği en yüksek olan dördüncü ülke konumundadır. Gini katsayısı en yüksek ülke Kolombiya iken en düşük ülke Çekya’dır.

GELİR EŞİTSİZLİĞİ ÜZERİNE YAKLAŞIMLAR

Gelir eşitsizliği, hem normatif adalet tartışmalarında hem de ampirik kamu politikası analizlerinde merkezi bir problem alanı olarak ele alınmaktadır. Bu bağlamda, Rawls (1971) adaletin, sosyal ve ekonomik eşitsizliklerin en az avantajlıların lehine olacak biçimde düzenlenmesi durumunda meşru olduğunu savunur. Ona göre adil bir toplum ancak temel

özgürlüklerin eşit biçimde sağlandığı ve yeniden dağıtımın en dezavantajlı kesimlere fayda sağladığı durumlarda kurulabilir (Eryılmaz, 2020).

Ekonomik adaletin pratik düzlemde sağlanmasında kamu transfer mekanizmaları kilit rol oynamaktadır. Negatif gelir vergisi, yoksullara transfer sağlarken gelir sahibi bireylerden vergi alınması esasına dayanır ve bu şekilde gelir dağılımını dengelemeyi amaçlar (Uzunali & Altun, 2020). Piketty (2013) ise, sermaye birikiminin eşitsizliği derinleştirdiğini ve bu nedenle artan oranlı servet vergisinin gerekli olduğunu savunur. Daha geniş kapsamlı bir öneri olan Evrensel Temel Gelir (ETG) ise, tüm vatandaşlara asgari yaşam düzeyini güvence altına alacak düzenli nakit transferlerini içerir (Kaya, 2019). Ancak bu model, mali sürdürülebilirlik ve emek motivasyonu gibi yönlerden eleştirilmiştir.

Gelir eşitsizliğiyle mücadelede bireylerin ve toplumun da sorumluluğu olduğunu savunan yaklaşımlar da mevcuttur. Thaler ve Sunstein'in (2008) "dürtme" teorisi, bireylerin manipülasyona uğramadan daha eşitlikçi tercihlere yönlendirilebileceğini savunur. Bu bağlamda gelir eşitsizliğiyle mücadele yalnızca devletin değil, toplumun yüksek gelirli kesimlerinin de sorumluluğunda ele alınmalıdır. Piachaud (2014) ise sosyal transferlerin devletin meşruiyetini artırmakla birlikte, eşitsizlik üzerindeki etkisinin sınırlı kaldığını ileri sürer.

Bu normatif tartışmalar, ampirik araştırmalarla desteklenmediği sürece teorik düzlemde kalma riski taşır. Bu nedenle birçok çalışmada kamu sosyal harcamaları, enflasyon gibi makroekonomik değişkenlerin gelir dağılımı üzerindeki etkisi panel veri analizleriyle test edilmiştir. OECD (2008), yaptığı çok ülkeli karşılaştırmalı analizde, özellikle hedeflenmiş nakit transferlerin Gini katsayısını anlamlı biçimde düşürdüğünü göstermiştir. Guillaud (2013) ise 33 ülkeyi kapsayan çalışmada, yeniden dağıtım tercihlerini analiz etmiş ve sosyal harcamaların eşitsizlik azaltıcı etkisinin alt gelir gruplarında daha belirgin olduğunu saptamıştır. Bu bulgu, kamu harcamalarının sosyal kapsayıcılığı güçlendirdiğini göstermektedir.

Sosyal harcamaların yanı sıra, enflasyonun da gelir eşitsizliği üzerinde önemli bir etkisi olduğu çeşitli ampirik çalışmalarla gösterilmiştir. Albanesi (2007), yüksek enflasyon oranlarının özellikle düşük gelirli hanelerin satın alma gücünü olumsuz etkilediğini ve bu yolla eşitsizliği artırdığını belirtmiştir. Bu bulgu, fiyat istikrarının yalnızca makroekonomik büyüme açısından değil, toplumsal adalet açısından da kilit önemde olduğunu göstermektedir.

Bu ampirik ve kuramsal bulgular birlikte değerlendirildiğinde, kamu transferleri ile enflasyonun gelir eşitsizliği üzerindeki etkilerinin birlikte analiz edilmesi gerektiği ortaya çıkmaktadır. Bu bağlamda, çok ülkeli karşılaştırmalı bir veri seti üzerinden yürütülen bu çalışmanın bulguları, literatürdeki kuramsal ve ampirik yaklaşımları karşılaştırmalı bir çerçevede değerlendirme imkânı sunmaktadır.

VERİ SETİ VE MODEL

Bu çalışma 10 ülkenin dahil olduğu bir veri setini içermektedir. Ülke seçimlerinde bulguların daha genellenebilir olması ve karşılaştırmalı analiz sunması açısından farklı gelişmişlik seviyesine sahip Türkiye, Meksika, Güney Kore, Kolombiya, Şili, Macaristan, Yunanistan, Çekya, Polonya ve İspanya verileri kullanılmıştır. Ükelere ait veriler 2000-2023 aralığında olacak şekilde veri setine dahil edilmiştir. Çalışmadaki değişkenler, değişkenlerin kısaltması ve bu değişkenlere ait verilerin elde edildiği veritabanları tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1. Çalışmada Kullanılan Değişkenlerin Kısaltması ve Veritabanları

Kısaltma	Değişken	Elde Edildiği Veritabanı
Gini _t	Gelir eşitsizliğini gösteren katsayı ($0 \leq G \leq 1$)	World Bank (2025)
T _t	Kamu sosyal harcamalarının GSYİH’ye oranı	TÜİK ve OECD (2025)
Inf _t	Enflasyon oranı (Kategorik dönüşüm uygulanmış)	IMF (2025)

Enflasyon değişkeni analiz sürecinde sürekli (sayı) biçiminden üç kategorili bir faktör değişkene dönüştürülmüştür. Bu dönüşüm, verinin kendi iç dağılımı esas alınarak yapılmış ve enflasyon değerlerinin 33.3. ve 66.6. yüzdelik dilimlerine göre “düşük”, “orta” ve “yüksek” şeklinde sınıflandırılması sağlanmıştır. Bu yöntem, istatistiksel olarak anlamlı eşik değerlerinin örneklemden türetilmesini ve değişkenin daha yorumlanabilir hale gelmesini sağlamaktadır (Kutner, Nachtsheim, Neter & Li, 2005). Bu işlem, R programlama ortamında cut() fonksiyonu ve quantile() komutu kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Sınıflandırma eşikleri aşağıda verilmiştir:

$$\text{Low}=[\min, Q_{33.3}], \text{Medium}=(Q_{33.3}, Q_{66.6}], \text{High}=(Q_{66.6}, \max]$$

Bu dönüşüm sonucunda modelde yer alan enflasyon kategorileri veri dağılımına duyarlıdır ve sabit eşiklere dayalı değildir. Bu nedenle, çalışmanın sonuçları belirli enflasyon

seviyelerinden ziyade, ülkelerin görece düşük, orta ve yüksek enflasyon deneyimlerine dayanmaktadır.

Kamu sosyal harcamalarının gelir eşitsizliği üzerine etkisi denklem 1’deki model ile açıklanmaya çalışılmıştır. Burada $Gini_t$ bağımlı değişken iken T_t , asıl etkisi ölçülmek istenen faktördür. Bununla birlikte Inf_t kontrol değişkeni olarak modele dahil edilmiştir.

$$Gini_t = \alpha_0 + \alpha_1 T_t + \alpha_2 Inf_t + \varepsilon_t \quad (1)$$

Bu model ile çalışmada oluşturulan araştırma soruları aşağıdadır:

- i) Kamu sosyal harcamaları, gelir eşitsizliği üzerinde anlamlı bir etkiye sahip midir?
- ii) Enflasyon düzeylerindeki farklılaşma, gelir eşitsizliğini anlamlı biçimde etkiler mi?

YÖNTEM

Bu çalışmada, kamu transfer harcamalarının gelir eşitsizliği üzerindeki etkisi, çok ülkeli bir panel veri seti kullanılarak analiz edilmiştir. Ampirik model, klasik doğrusal regresyon (OLS) yöntemiyle tahmin edilmiş; model varsayımlarının test edilmesiyle birlikte sağlamlaştırılmış standart hatalar da dikkate alınmıştır. Böylece elde edilen bulguların istatistiksel güvenilirliği artırılmaya çalışılmıştır (Wooldridge, 2010).

Çalışma, farklı ülkelere ait 2000–2023 dönemine ilişkin yıllık verilerden oluşmaktadır. Bağımlı değişken, gelir eşitsizliğini ölçen Gini katsayısıdır. Bağımsız değişkenler arasında kamu transfer harcamalarının GSYH’ye oranı (transfer) ve yıllık tüketici fiyat enflasyonu (inflation) yer almaktadır.

Enflasyon değişkeni, daha yorumlanabilir hale getirilmek üzere üç kategorili bir faktör değişkenine dönüştürülmüştür. Bu dönüşüm, veri setindeki üçte birlik dağılıma göre yapılmış ve “Low”, “Medium”, “High” kategorileri oluşturulmuştur. Bu tür dönüşümler, nicel değişkenleri daha kolay yorumlanabilir hale getirmek ve doğrusal olmayan etkileri modellemek için önerilmektedir (Kutner, Nachtsheim, Neter & Li, 2005).

Ampirik analiz için kullanılan model aşağıdaki gibidir:

$$Gini_{it} = \beta_0 + \beta_1 \cdot Transfer_{it} + \beta_2 \cdot InflationCategoryMedium_{it} + \beta_3 \cdot InflationCategoryHigh_{it} + \varepsilon_{it} \quad (2)$$

Burada i ülkeleri, t ise yılları ifade etmektedir. Enflasyon değişkeni için “Low” düzeyi referans kategori olarak alınmıştır. Model, lm() fonksiyonu ile R Studio ortamında tahmin edilmiştir (R Core Team, 2023).

Modelin klasik OLS varsayımlarını sağlayıp sağlamadığı aşağıdaki testlerle değerlendirilmiştir:

Normal Dağılım Varsayımı: Artıkların normal dağılıma sahip olup olmadığını test etmek için Shapiro–Wilk testi uygulanmış ve normal dağılmama tespit edilmiştir ($p < 0.001$). Ancak örneklem büyüklüğü 169 olduğundan Merkezi Limit Teoremi gereği katsayı tahminlerinin asimptotik dağılım özelliklerinin geçerli olduğu kabul edilmiştir (Gujarati & Porter, 2009).

Çoklu Doğrusal Bağlantı: Varyans Enflasyon Faktörü (VIF) değerleri, tüm değişkenler için 1.25’in altında çıkmış; dolayısıyla modelde anlamlı bir multicollinearity sorunu bulunmamaktadır (O'Brien, 2007).

Değişen Varyans: Breusch–Pagan testi sonucu heteroskedastisite olmadığını göstermiştir ($p = 0.327$), bu da klasik OLS standart hatalarının güvenilirliğini desteklemektedir.

Artıkların Otokorelasyonu: Durbin–Watson testi sonucunda modelde anlamlı düzeyde pozitif otokorelasyon tespit edilmiştir ($DW = 0.237, p < 0.001$). Bu durum, standart hataların yanıltıcı olabileceğini göstermektedir (Greene, 2012).

Etkili Gözlemler: Cook’s Distance analizi, bazı gözlemlerin etki değerinin eşik değeri ($4/n$) aştığını, ancak bunların sınırlı sayıda ve etkilerinin düşük olduğunu göstermiştir.

Modelde otokorelasyon ve normal dağılmama gibi varsayım ihlalleri tespit edildiğinden, tahmin sonuçları sağlamlaştırılmış standart hatalarla tekrar hesaplanmıştır. White-Huber standard error matrisi (HC1) kullanılarak elde edilen sonuçlar, ana eğilimlerin korunduğunu ve transfer ile enflasyonun gelir eşitsizliği üzerindeki etkilerinin istatistiksel olarak anlamlı olduğunu göstermiştir (White, 1980).

BULGULAR VE TARTIŞMA

Çalışmaya dair istatistiksel bulgular tablo 2’de belirtilmiştir. Burada artıklar, regresyon katsayıları, model uyum istatistikleri ve varsayım testleri yer almaktadır.

Tablo 2. Tanımlayıcı İstatistikler

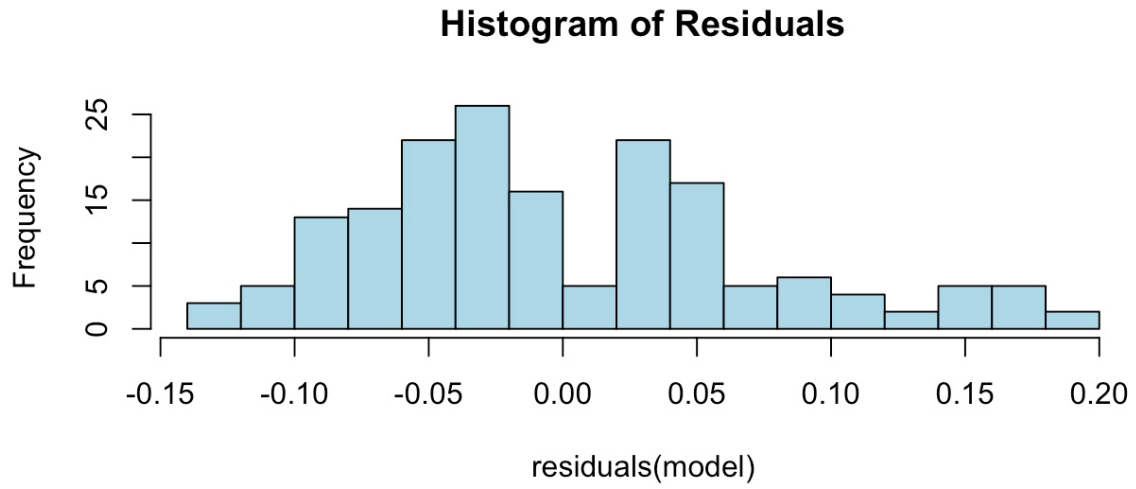
<i>İstatistik</i>	<i>Değer</i>	<i>Açıklama</i>
<i>Residuals (Artıklar)</i>		Modelin tahmin hatalarının dağılımı
Minimum Artık	-0.1372	En düşük tahmin hatası
1. Çeyrek (Q1)	-0.0501	Artıkların %25'lik kısmı bu değer altında
Medyan Artık	-0.0185	Ortanca tahmin hatası
3. Çeyrek (Q3)	0.0451	Artıkların %75'i bu değer altında
Maksimum Artık	0.1841	En yüksek tahmin hatası
<i>Regresyon Katsayıları (Robust SE ile)</i>	Tahmin / Std. Hata	
Sabit Terim (Intercept)	0.4752 / 0.0249	Gini katsayısının sabit düzeyi
Transfer (Tt)	-0.6902 / 0.1034	Transfer arttıkça eşitsizlik azalır
Enflasyon Orta (InflationCategoryMedium)	0.0276 / 0.0136	Düşük enflasyona kıyasla artış
Enflasyon Yüksek (InflationCategoryHigh)	0.0351 / 0.0178	Düşük enflasyona kıyasla daha belirgin artış
<i>Model Uyum İstatistikleri</i>		
Residual Standard Error	0.0738	Modelin hata büyüklüğü
Multiple R ² (R-Kare)	0.3139	Bağımsız değişkenler varyansın %31.4'ünü açıklıyor
Adjusted R ² (Düzeltilmiş R-Kare)	0.3017	Açıklayıcılık, model karmaşıklığına göre düzeltilmiş
F-Statistic	25.62	Modelin genel anlamlılığını test eder
F-Statistic p-Değeri	1.06e-13	Model istatistiksel olarak anlamlı
<i>Varsayım Testleri</i>		
VIF (Çoklu Doğrusallık)	< 1.25	Multicollinearity (çoklu bağlantı) sorunu yok (VIF < 5)

Breusch–Pagan Heteroskedastisite Testi	$p = 0.327$	Sabit varyans varsayımı sağlanıyor
Durbin–Watson Otokorelasyon Testi	DW = 0.237, $p < .001$	Güçlü pozitif otokorelasyon var
Shapiro–Wilk Normal Dağılım Testi (artıklar)	$p < 0.001$	Artıklar normal dağılmıyor
Cook’s Distance	4 gözlem eşik üstü	ancak etkileri sınırlı; model bozulmuyor

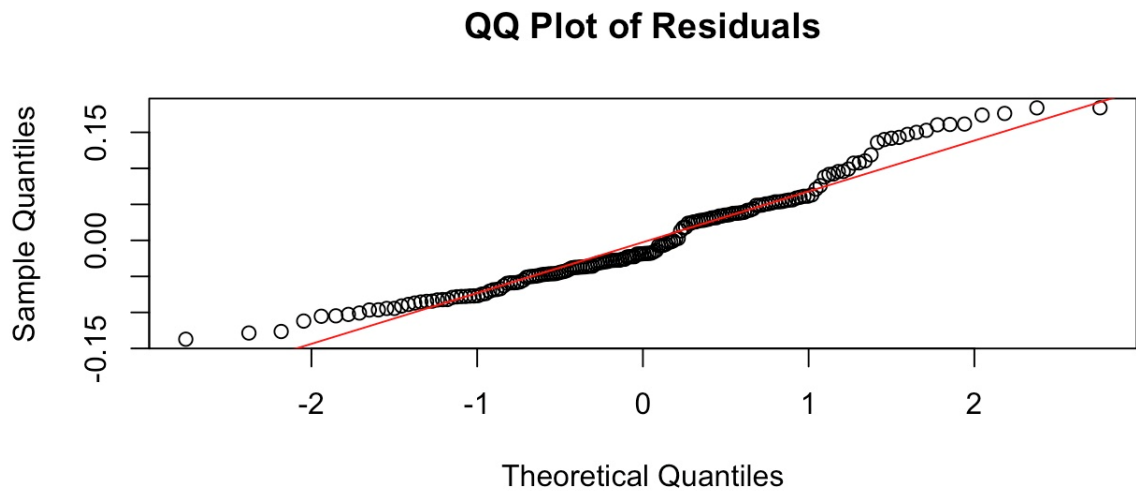
Bu çalışmada kamu sosyal harcamalarının ve enflasyon düzeylerinin gelir eşitsizliği üzerindeki etkisi ampirik olarak test edilmiştir. Model tahmini sonucunda, kamu transfer harcamalarının gelir eşitsizliğini istatistiksel olarak anlamlı ve negatif yönde etkilediği görülmüştür ($\beta = -0.690$, $p < 0.001$). Bu bulgu, sosyal harcamaların redistributif etkisini desteklemektedir.

Enflasyon düzeyinin Gini katsayısı üzerindeki etkisi incelendiğinde, orta enflasyon grubunun düşük enflasyona göre *0.0276 puan*, yüksek enflasyon grubunun ise *0.0351 puan* daha yüksek Gini değeriyle ilişkili olduğu gözlemlenmiştir. Bu farklar, robust standart hatalar ile tahmin edildiğinde de anlamlılığını büyük ölçüde korumaktadır.

Modelin varsayımlarını test etmek amacıyla görsel ve sayısal yöntemler birlikte kullanılmıştır. Shapiro–Wilk testi sonucunda artıkların normal dağılmadığı tespit edilmiştir ($p < 0.001$). Bu bulguya paralel olarak oluşturulan histogram ve QQ grafiği de normal dağılımdan sapmayı doğrulamaktadır (Şekil 3 ve 4).

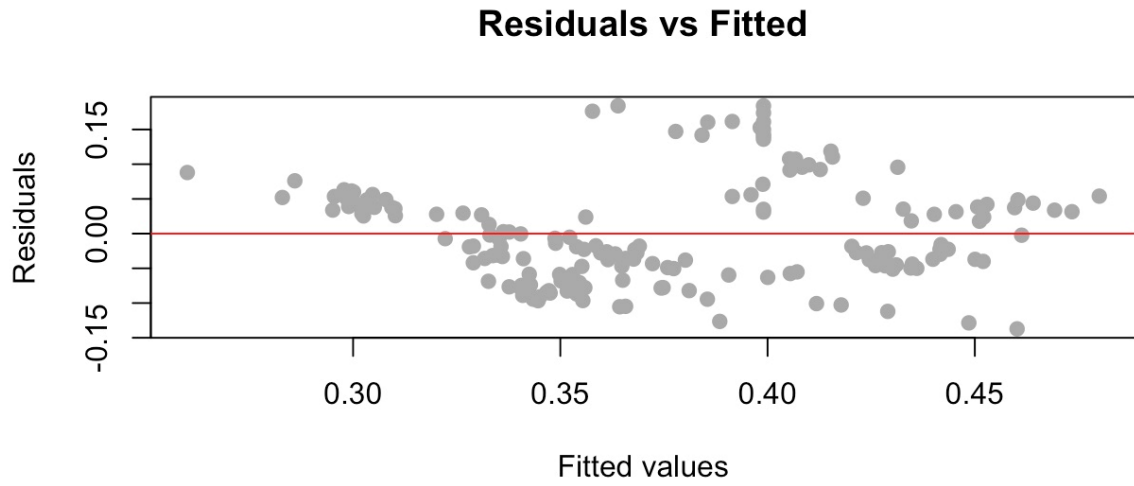

Şekil 3. Tahmin Hatalarının Dağılımı

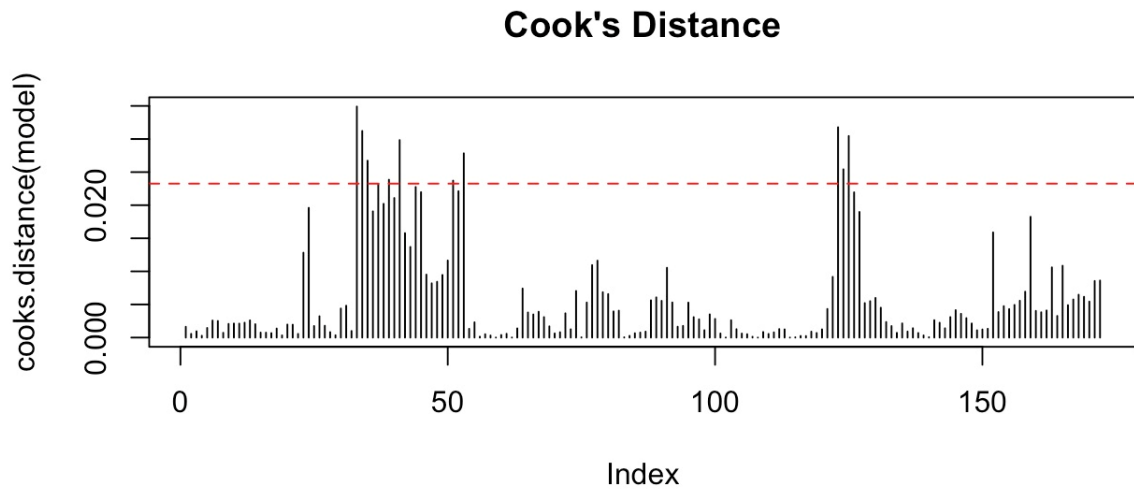
Şekil 4. Artıkların QQ Grafiği

Artıkların tahmin edilen değerlere göre dağılımını gösteren grafikte (Şekil 5), herhangi sistematik bir desen gözlemlenmemiştir. Bu durum, modelin lineerlik varsayımını karşıladığını göstermektedir. Breusch–Pagan testi sonucu ($p = 0.327$) heteroskedastisite olmadığını gösterirken, grafiksel olarak da artıkların sabit varyansa sahip olduğu gözlemlenmiştir.

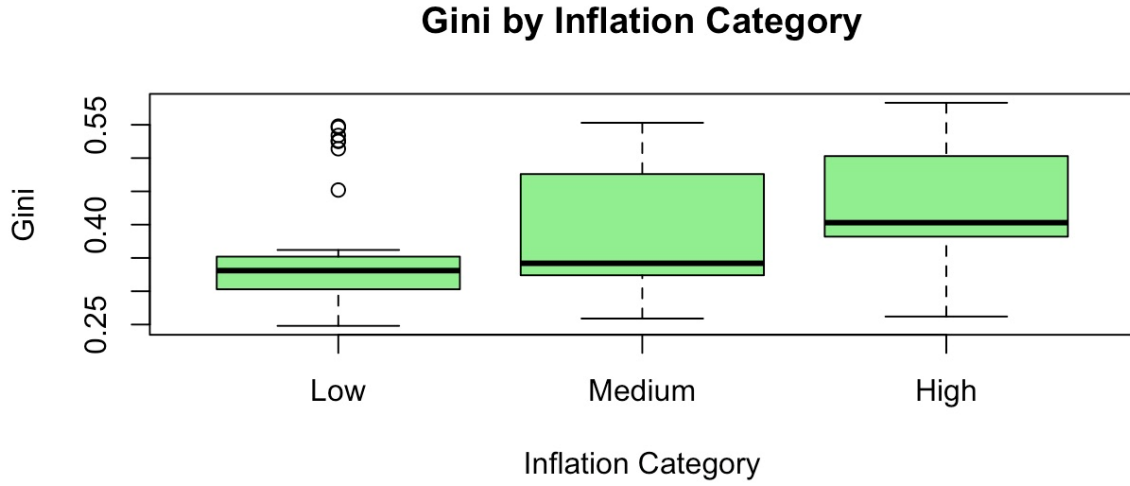

Şekil 5. Artıklar ile Tahmin Edilen Değerler Grafiği

Cook's Distance analizine göre birkaç gözlem eşik değerini aşmakla birlikte (Şekil 6), bu gözlemlerin modelin genel yapısı üzerinde belirleyici bir etkisi bulunmamaktadır. Gini katsayısının enflasyon kategorilerine göre dağılımı ise kutu grafiğiyle görselleştirilmiş (Şekil 7) ve enflasyon düzeyinin eşitsizlik üzerindeki etkisini destekleyen bir örüntü sunmuştur.

Şekil 6. Cook's Distance

Şekil 7. Gini Katsayısının Enflasyon Kategorilerine Göre Dağılımı

Durbin–Watson testi sonucunda ise modelde anlamlı pozitif otokorelasyon tespit edilmiştir ($DW = 0.237$, $p < 0.001$). Bu nedenle tahmin sonuçları robust standart hatalar ile yeniden değerlendirilmiştir. Bu düzeltme, bulguların istatistiksel olarak daha güvenilir olmasını sağlamıştır.

Genel olarak elde edilen sonuçlar, kamu transfer harcamalarının eşitsizliği azaltıcı etkisini ve enflasyon düzeylerinin eşitsizlik üzerindeki olumsuz etkisini ortaya koymaktadır. Bu bulgular, sosyal politika uygulamaları ve enflasyon kontrolü arasındaki ilişkiyi vurgulayan literatürü desteklemektedir (Atkinson, 2015; Ostry, Berg & Tsangarides, 2014).

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada, kamu sosyal harcamalarının ve enflasyon düzeylerinin gelir eşitsizliği üzerindeki etkisi çok ülkeli bir panel veri seti üzerinden ekonometrik yöntemlerle analiz edilmiştir. Regresyon analizi sonuçları, kamu sosyal harcamalarının Gini katsayısı üzerinde anlamlı ve negatif bir etkiye sahip olduğunu ortaya koymuştur. Bu durum, sosyal harcamaların gelir dağılımını düzeltici bir rol oynadığını ve kamu politikalarının eşitsizliği azaltma potansiyeline sahip olduğunu göstermektedir.

Enflasyon düzeylerinin kategorik olarak modele dahil edilmesiyle elde edilen bulgular ise, hem orta hem de yüksek enflasyon düzeylerinin, düşük enflasyona kıyasla daha yüksek gelir eşitsizliği ile ilişkili olduğunu göstermiştir. Bu sonuç, fiyat istikrarının yalnızca

makroekonomik istikrar açısından değil, aynı zamanda sosyal adaletin tesisi açısından da kritik bir öneme sahip olduğunu ortaya koymaktadır.

Modelin varsayım testlerinde ortaya çıkan normal dağılmama ve otokorelasyon sorunları, sağlam standart hata tahminleriyle telafi edilmiştir. Böylece elde edilen bulguların güvenilirliği artırılmış, istatistiksel anlamlılık düzeyleri yeniden değerlendirilmiştir. Ancak bu bağlamda, modelin zamansal bağımlılık içeren yapısını daha doğru yansıtacak panel veri tekniklerinin (örneğin sabit etkiler, diferansiyel modeller) ileriki çalışmalarda kullanılması önerilmektedir.

Bu bulgular doğrultusunda şu politika önerileri sunulabilir:

1. Sosyal harcamaların sürdürülebilir biçimde artırılması, yalnızca yoksulluğu azaltmakla kalmayıp gelir eşitsizliğini de dengeleyici etki yaratabilir. Bu bağlamda kamu harcamalarının daha hedefli ve etkin şekilde planlanması önem taşımaktadır.
2. Enflasyonla mücadelede izlenecek politikalar, sadece fiyat düzeylerini kontrol altına almakla değil, dolaylı olarak toplumsal eşitsizlikleri de azaltma amacı gütmelidir. Yüksek enflasyonun en çok düşük gelir gruplarını etkilediği dikkate alınarak fiyat istikrarı sosyal adaletin bir aracı olarak ele alınmalıdır.
3. Sosyoekonomik yapısı farklı ülke gruplarında benzer analizlerin gerçekleştirilmesi, politika uygulamalarının bağlama göre uyarlanabilirliğini artıracaktır. Bu çalışma, farklı gelişmişlik düzeyindeki ülkelerin sosyal politika ve enflasyon deneyimlerini karşılaştırarak bu bağlamda özgün bir katkı sunmaktadır.

Sonuç olarak, bu çalışma kamu sosyal harcamalarının ve fiyat istikrarının, gelir eşitsizliğiyle mücadelede birlikte ele alınması gerektiğini ortaya koymaktadır. Elde edilen bulgular, sosyal adaleti önceleyen ve ekonomik istikrarla entegre edilmiş politikaların gerekliliğine dikkat çekmektedir.

NOTLAR

¹ Türkiye, Meksika, Güney Kore, Kolombiya, Şili, Macaristan, Yunanistan, Çekya, Polonya ve İspanya.

Yazar Beyanı

Araştırma ve Yayın Etiği Beyanı

Bu çalışma bilimsel araştırma ve yayın etiği kurallarına uygun olarak hazırlanmıştır.

KAYNAKÇA

Albanesi, S. (2007). Inflation and inequality. *Journal of Monetary Economics*, 54(4), 1088–1114.

Atkinson, A. B. (2015). *Inequality: What can be done?* Harvard University Press.

Çalışkan, Ş. (2010). Türkiye’de gelir eşitsizliği ve yoksulluk. *Sosyal Siyaset Konferansları*, 59(2), 89–132. <https://doi.org/10.26650/jspc.2010.59.002>

Eryılmaz, E. (2020). John Rawls’un insaf olarak adalet teorisinin eleştirel bir değerlendirmesi. *FLSF (Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi)*, 30, 223–240. <https://doi.org/10.29224/insanveinsan.706678>

Greene, W. H. (2012). *Econometric analysis* (7th ed.). Pearson Education.

Guillaud, E. (2013). Preferences for redistribution: An empirical analysis over 33 countries. *The Journal of Economic Inequality*, 11(1), 57–78.

Gujarati, D. N., & Porter, D. C. (2009). *Basic econometrics* (5th ed.). McGraw-Hill Education.

- James, G., Witten, D., Hastie, T., & Tibshirani, R. (2013). *An introduction to statistical learning with applications in R*. Springer. <https://doi.org/10.1007/978-1-4614-7138-7>
- Kabadayı, T. (2013). "Hakkaniyet" adaletin temelidir. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (15), 49–57. <https://doi.org/10.30794/pausbed.42515>
- Kaya, Ş. M. (2019). Türkiye’de bir sosyal harcama olarak evrensel temel gelir uygulaması. *Politik Ekonomik Kuram*, 3(1), 129–149. <https://doi.org/10.30586/pek.550046>
- Kutner, M. H., Nachtsheim, C. J., Neter, J., & Li, W. (2005). *Applied linear statistical models* (5th ed.). McGraw-Hill/Irwin.
- OECD. (2008). *Growing unequal? Income distribution and poverty in OECD countries*. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/9789264044197-en>
- O'Brien, R. M. (2007). A caution regarding rules of thumb for variance inflation factors. *Quality & Quantity*, 41(5), 673–690.
- Ostry, J. D., Berg, A., & Tsangarides, C. G. (2014). Redistribution, inequality, and growth. *IMF Staff Discussion Note*. <https://www.imf.org/external/pubs/ft/sdn/2014/sdn1402.pdf>
- Piachaud, D. (2014). Piketty’s *Capital* and social policy. *The British Journal of Sociology*, 65(4), 696–707. <https://doi.org/10.1111/1468-4446.12110>
- Piketty, T. (2013). *Capital in the twenty-first century*. Harvard University Press.
- R Core Team. (2023). *R: A language and environment for statistical computing*. R Foundation for Statistical Computing. <https://www.r-project.org/>
- Rawls, J. (1971). *A theory of justice*. Harvard University Press.
- Thaler, R. H., & Sunstein, C. R. (2008). *Nudge: Improving decisions about health, wealth, and happiness*. Yale University Press.
- Uzunali, E., & Altun, E. (2020). Negatif gelir vergisinin gelir dağılımı üzerindeki etkileri: Kuramsal bir yaklaşım. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 47, 85–104.

White, H. (1980). A heteroskedasticity-consistent covariance matrix estimator and a direct test for heteroskedasticity. *Econometrica*, 48(4), 817–838.

Wooldridge, J. M. (2010). *Econometric analysis of cross section and panel data* (2nd ed.). MIT Press.